

Ольга РИБАК,

orcid.org/0000-0002-3712-4539

вчитель початкових класів,

аспірантка кафедри початкової та дошкільної освіти

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) olya.ribak.26@gmail.com

РАНКОВА ЗУСТРІЧ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНЯ

У статті розглядаються актуальні питання розвитку комунікативної компетентності молодшого школяра шляхом проведення ранкових зустрічей як педагогічної технології, яка була запроваджена в умовах Нової української школи: як реалізація сприятливих умов для невимушеного спілкування, надання можливостей для самостійної творчої діяльності учнів; як орієнтування в конкретних соціально-побутових ситуаціях.

У статті наведено аналіз робіт сучасних науковців, педагогів, які присвячені аспектам дослідження ранкової зустрічі як педагогічної технології сучасних педагогічних технологій, зокрема ранкової зустрічі, що почала запроваджуватися в процесі впровадження Нової української школи. Констатується, що проблеми сучасних педагогічних технологій досліджували Дж. Керрол, Б. Блум, Д. Брунер, Г. Гейс, В. Коскареллі та ін. Плідними є здобутки у цьому напрямі російських дослідників, зокрема П. Гальперіна, Н. Талізінної, Ю. Бабанського, П. Ердієва, В. Беспалько, М. Кларіна. Вітчизняну теорію і практику щодо здійснення технологічних підходів опрацьовували С. Гончаренко, І. Зязюн, А. Нісімчук, О. Пехота, С. Сисоєва. Про ранкові зустрічі як складник освітнього процесу писали: Г. Соценко, О. Стребна, М. Смалюх, І. Марченко, І. Шевченко.

Розкрито зміст понять «комунікативна компетентність», «мовленнева діяльність», «ранкова зустріч», «технологія». Охарактеризовано основні компоненти ранкової зустрічі, зокрема: вітання, обмін інформацією, групове заняття, щоденні новини.

Показано місце вчителя та учнівського колективу під час проведення ранкової зустрічі, що сприяє заряду позитивними емоціями та почуттям доброзичливості. Наголошено на низці компетентностей, які розвиваються в учня, зокрема загальнокультурна, комунікативна, інформаційна та соціально-трудова. Перераховано основні складники ранкової зустрічі, які створюють позитивний настрій у класі.

Ключові слова: *ранкова зустріч, комунікативна компетентність, мовленнева діяльність, Нова українська школа, педагогічна технологія, технологія.*

Olga RYBAK,

orcid.org/0000-0002-3712-4539

Elementary School Teacher,

Graduate Student of the Department of Primary and Preschool Education

of Ivan Franko National University of Lviv

(Lviv, Ukraine) olya.ribak.26@gmail.com

MORNING MEETING AS A PEDAGOGICAL TECHNOLOGY OF DEVELOPING COMMUNICATIVE COMPETENCE OF THE STUDENT

The article deals with topical issues of development of communicative competence of the junior schoolchildren through holding morning meetings as a pedagogical technology, which was introduced in the conditions of the New Ukrainian School: as realization of favorable conditions for easy communication, providing opportunities for independent creative activity of students; as orientation in specific social and household situations.

The article analyzes the works of modern scholars and educators who are devoted to the aspects of the study of morning meeting as a pedagogical technology of modern pedagogical technologies, in particular the morning meeting, which began to be introduced in the process of introduction of the New Ukrainian School. Domestic theory and practice of implementing technological approaches were elaborated by S. Goncharenko, I. Ziazun, A. Nismchuk, O. Pehoty, S. Siseova. It is stated that the problems of modern pedagogical technologies were investigated by J. Carroll, B. Bloom, D. Bruner, G. Geis, V. Koscarelli and others. The achievements in this area of Russian researchers, including P. Halperin, N. Talizina, Y. Babanskiy, P. Erdiev, V. Bepalko, M. Clarin, are fruitful. The morning meetings as a component of the educational process were written by G. Sotsenko, O. Strebna, M. Smaliukh, I. Marchenko, I. Shevchenko.

The contents of the concepts “communicative competence”, “speech activity”, “morning meeting”, “technology” are revealed. The basic components of a morning meeting are described, in particular: greetings, information exchange, group lessons, daily news.

The place of the teacher and the student team during the morning meeting is shown, which promotes the development of the charge with positive emotions and feelings of kindness. A number of competencies that are developed in the student are emphasized, in particular, cultural, communicative, informational and social-labor. Listed are the main components of a morning meeting that create a positive mood in the classroom.

Key words: morning meeting, communicative competence, speech activity, New Ukrainian School, pedagogical technology, technology.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку українського суспільства характеризують значні зміни в соціально-економічній сфері. Процеси глобалізації, демократизації, становлення ринкових відносин зумовлюють сутнісне оновлення змісту та структури діяльності всіх соціальних інституцій, у тому числі закладів освіти. Орієнтація на гуманістичні цінності, інтеграція у світову культуру віддзеркалюють основні тенденції суспільного розвитку, що знайшло своє відображення в Конституції та законах України. Потребу модернізації галузі у зв'язку з визнанням її провідним чинником соціального прогресу обґрунтовано в Національній доктрині розвитку освіти в Україні, Законі України «Про освіту», Державному стандарті початкової освіти, Концепції «Нова українська школа» (Водолазька, 2019: 73–74).

Нова українська школа – це школа швидкого та гнучкого реагування на стрімкі, динамічні, а інколи непередбачувані зміни в суспільстві. Сучасна школа має допомогти дитині адаптуватися та щасливо жити в нестабільному суспільстві, навчити самостійно вирішувати життєві завдання.

Розбудова національної системи освіти в Україні, її докорінне реформування спрямовані на вирішення цих проблем, зумовлюють необхідність відтворення та розвитку інтелектуального, духовного потенціалу народу, виходу вітчизняної науки, техніки й культури на світовий рівень. Тому надзвичайно гостро постає таке важливе і невідкладне завдання, як виховання нового покоління, здатного критично мислити, працювати в команді, творити й щасливо жити. Сформувати ці вміння можливо під час однієї зі складових частин освітнього процесу в початковій школі – ранкової зустрічі.

Формування освітнього середовища початкової школи бере початок із побудови зв'язків та відношень між окремими суб'єктами освітнього процесу, освітніми практиками. Учителю створює умовне поле можливостей (наприклад, можливість дитини задовольнити її потреби в дослідництві, спілкуванні тощо), щоб глибше та краще зрозуміти учня, забезпечити умови для виявлення його індивідуальності. Взаємодіючи з учителем, молодший школяр включається в систему

навчальної діяльності, опановує окремі способи навчальних дій, у нього розвиваються пізнавальні інтереси, формується соціальна активність. Взаємодія з ровесниками навчає на практиці використовувати норми поведінки з іншими людьми, пристосовувати ці норми поведінки і правила до конкретних ситуацій (Водолазька, 2019: 73–74).

Аналіз досліджень. Усвідомлення педагогом координаційних, гуманітарних засад професійної освіти – одна з головних умов вибору і реалізації тієї чи іншої технології. Найвідомішими авторами сучасних педагогічних технологій є Дж. Керрол, Б. Блум, Д. Брунер, Г. Гейс, В. Коскареллі та ін. Плідними є здобутки у цьому напрямі російських дослідників, зокрема П. Гальперіна, Н. Талізінної, Ю. Бабанського, П. Ердієва, В. Беспалько, М. Кларіна. Вітчизняна теорія і практика здійснення технологічних підходів до навчання міститься в працях С. Гончаренка, І. Зязюна, А. Нісімчука, О. Пехоти, С. Сисоевої та ін. (Васянович, 2010). Ранковій зустрічі як складнику освітнього процесу в початковій ланці освіти чимало уваги приділяли: Г. Соценко, О. Стребна, М. Смалюх, І. Марченко, І. Шевченко. І. Марченко та І. Шевченко звертали увагу у своїх дослідженнях на створення спільноти класу, єдності, радості участі в іграх під час проведення ранкової зустрічі (Марченко, Шевченко, 2019: 3–7). Н. Смалюх рекомендує застосовувати індивідуальні картки під час проведення ранкової зустрічі, де учень має дати мімікою, жестами відповідь на запитання, а оточуючі мають здогадатися про що йдеться (Смалюх, 2018: 7). Г. Соценко та О. Стребна виділяють основні правила класу, які допомагають налагодити ефективну роботу під час проведення ранкової зустрічі (Стребна, Соценко, 2018).

Особливо актуально та гостро нині постає проблема впровадження педагогічних технологій у новому освітньому просторі. А саме такою технологією є ранкова зустріч, яка дає вчителю змогу навчити учнів доброму ставленню одне до одного, взаємної поваги, доброзичливості, сформувати цілісний колектив. Діти розуміють, що вони є часткою більшої спільноти. Завдяки цій технології закладається гарний настрій на весь день. Використання ранкових зустрічей дає можливість учням розв'язати проблемні завдання шля-

хом спілкування між собою, створюючи дружне коло учнів класу, розвиваючи навички комунікації та налаштовуючи тісну співпрацю між собою на весь день.

Мета статті – теоретично викласти технологію проведення ранкової зустрічі як педагогічної технології формування комунікативної компетентності та обґрунтувати її доцільність у роботі з дітьми молодшого шкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Термін «педагогічна технологія» впродовж останніх десятиліть дедалі більше входить у понятійний апарат педагогічної науки. Сучасний педагог в умовах реформування нового освітнього середовища все частіше вдається до застосування інноваційних технологій у професійній діяльності.

Термін «технологія» означає систему дій над чимось. Технологія – це знання, наука про майстерність. Сучасний словник іншомовних слів визначає поняття «технологія» як сукупність методів, обробки, виготовлення, зміни стану, властивостей, форми сировини, матеріалу або напівфабрикатів у процесі виробництва. «Техне» від дидактичного означає один крок до технології навчання, яка є галуззю педагогічного знання і служить посередником між теорією і практикою навчання (Васянович, 2010). Якщо теорія навчання – онтологічне знання, тобто знання-опис, то технологія навчання – знання нормативне, знання-припис. Тому до її складу входять знання про норми управління, про конкретні способи організації навчального процесу, про встановлення послідовності процедур для забезпечення операцій й приведення їх у відповідність до умов його реалізації. У цьому контексті розуміння педагогічної технології є суто науковим проектуванням і точним відтворенням педагогічних дій, які гарантують успіх.

Однією з педагогічних технологій, яку використовує вчитель початкової освіти, є технологія креативного навчання. Креативна освіта передбачає творчість учнів у навчанні завдяки особистому їх залученню до активного дослідження. Саме його результати можуть бути відкриттям для учнів тих знань, які для нього особисто є новими.

Вивчення нового матеріалу. Піклування один про одного, відчуття безпеки необхідні для того, аби ділитися важливими ідеями та досвідом, готовність допомогти друзям – це саме ті якості, що віддзеркалюють сутність ранкової зустрічі. Саме школа за нового освітнього середовища має працювати на засадах «педагогіки партнерства», в основі якої лежить тісна співпраця між учнями, батьками та вчителями. Учні мають бути

об'єднані спільними цілями та ідеями. В основі цього лежать основні принципи: повага до особистості, доброзичливість і позитивне ставлення, довіра у відносинах, діалог-взаємодія-взаємоповага, лідерство та соціальне партнерство двох сторін на рівних зв'язках (Скиба, 2019: 20).

Концепція Нової української школи наголошує на наскрізних уміннях, необхідних для формування успішної особистості, зокрема «розв'язання проблеми, вміння критично й творчо мислити, вміння співпрацювати, ефективно спілкуватися, досліджувати, експериментувати, організовувати свою діяльність, рефлексувати, робити вибір, ухвалювати рішення» (Нова українська школа, 2016). Сформувати ці вміння можливо під час однієї із складових частин освітнього процесу в початковій школі – ранкової зустрічі.

Комунікативна компетентність – необхідна умова життєтворчості кожного учня. Учителю початкових класів важливо створити оптимальні умови для формування мовленнєвої компетентності на уроках української мови, зокрема забезпечення сприятливих умов для невимушеного спілкування, застосування діалогічних та дискусійних форм навчання, надання можливостей для самостійної творчої діяльності учнів, використання інтерактивних вправ для мовленнєвого розвитку. Під комунікативною компетенцією А. Богуш розуміє «комплексне застосування мовних і немовних засобів з метою комунікації, спілкування в конкретних соціально-побутових ситуаціях, уміння орієнтуватися в ситуації спілкування» (Богуш, 1993).

Мовленнєва діяльність – це спосіб реалізації суспільно-комунікативних потреб людини в процесі спілкування. Користуючись мовою як способом пізнання і комунікації, дитина слухає, говорить, читає, пише (Сидяка, 2012: 56).

Тому для сучасних учнів необхідною умовою розвитку є комунікативна компетентність, яка підвищує рівень діалогічних умінь та навичок, розвиває зв'язне мовлення та словниковий запас школяра.

Школярів необхідно вчити орієнтуватися в конкретній мовленнєвій ситуації, влучно добирати мовні засоби виразності для опанування власної думки. Саме для вирішення такої ситуації з початком впровадження Нової української школи з'явилася технологія «ранкова зустріч», яка налаштовує учня початкової школи на комунікативну компетентність та плавно переходить у середню та старшу школу.

До переліку навчальних предметів Нової української школи введено інтегрований курс

«Я досліджую світ». У розкладі уроків цей предмет слід ставити першим, оскільки однією складовою частиною його елементів є ранкові зустрічі, які займають 15–25 хв. уроку і спрямовані на створення позитивної атмосфери в учнівському колективі на весь навчальний день у школі (Марченко, Шевченко, 2019: 3).

Ранкова зустріч – це зустріч всієї групи з учителем на початку дня. Сидячи в колі один проти одного, діти вдумливо і поважно вітаються з друзями та відвідувачами, після чого впродовж короткого часу по черзі діляться власним досвідом з товаришами, які з повагою слухають і ставлять запитання, роблять зауваження. Після цього вся група бере участь у короткій, енергійній груповій вправі насамперед для того, аби закріпити певну академічну навичку, пережити відчуття єдності неконкурентної команди. Ранкова зустріч закінчується щоденними новинами, які зазвичай готує вчитель, щоб акцентувати увагу на навчальних заняттях цього дня (Стребна та Соценко, 2018: 5).

Ранкова зустріч – це запланований, структурований збір, який посідає важливе місце в повсякденному розкладі діяльності групи, де панує атмосфера турботи й відповідальності. Вчителі вважають важливою ранкову зустріч у житті своїх учнів і присвячують 20–25 хвилин на початку для створення сприятливої атмосфери в групі на весь день перебування дітей у школі.

Науковці О. Стребна та Г. Соценко виділяють чотири компоненти ранкової зустрічі. Охарактеризуємо кожен компонент, обґрунтовуючи його значення, із прикладом застосування.

Перший компонент – *вітання*. Усі учні класу вітаються і починають розуміти, що вони є важливими членами групи. Діти стають у коло разом із вчителем. Всі звертаються один до одного, щоб створити атмосферу дружби та причетності. Вітання створює спокійний і розважливий настрій для такого елемента зустрічі, як обмін інформацією.

Другий складник – *обмін інформацією*. Діти висловлюють свої думки, обмінюються ідеями та пропонують важливі для них теми для обговорення. Учні класу мають змогу дізнатися щось один про одного. Обмін інформацією допомагає учасникам напрацювати навички впевненого говоріння і уважного, вдумливого слухання. Кожна дитина може ставити запитання чи коментувати, а той, хто говорить, – реагувати, звертатись безпосередньо до своїх ровесників (Шкільний ранок, 2012: 66).

Практика обміну інформацією – це найважливіший компонент ранкової зустрічі. Під час обміну інформацією учні висловлюють свої ідеї, діляться набутим досвідом, почуттями, а також обміню-

ються важливими думками. Однокласники ставлять запитання або коментують почуте. Особа, яка ділиться своїми думками, відповідає на запитання. Таким чином учні багато дізнаються про інших і надають іншим можливість пізнати себе.

Обмін інформацією виховує в учнів навички вільного висловлювання перед ровесниками та батьками. Учні потребують практики, аби почуватися спокійно й компетентно, висловлюючи свої ідеї у класі.

Третій компонент – *групове заняття* – розпочинається після спокійного періоду обмірковування інформації. У групі створюється відчуття єдності, радості в ході спільного виконання пісень, участі в іграх, коротких і швидких змаганнях. Позбавлені елементів суперництва ігри і заняття, кооперативні за суттю, враховують індивідуальний рівень розвитку в учасників певної навички. Такі групові заняття здебільшого пов'язані з навчальною програмою чи темою, яка в цей час виявляється у групі (Стребна, Соценко, 2018: 5).

Мета групових занять полягає в об'єднанні групи. Кожен член групи приєднується до спільних розваг – співає, грає в ігри, бере участь у різних приємних змаганнях. Серед цих занять мають бути ігри, які не передбачають суперництва, а також завдання кооперативного характеру, де цінують і беруть до уваги індивідуальний рівень навичок та інтереси (Нова українська школа, 2017: 8). Ці заняття вимагають від учнів використання навичок критичного мислення і сприяють самовираженню. Під час роботи з дорослішими учнями заняття можуть бути більш структуровані та містити завдання, пов'язані з навчальною програмою. Інтелектуальні ігри та заняття спрямовані на розвиток естетичних та моральних почуттів. Їх можна використовувати і як вступ до класної роботи, так і для обговорень.

Компонент групових занять у ранковій зустрічі сприяє розвитку демократичних цінностей у спільноті, доводячи важливість співпраці, залучення й участі у спільній діяльності. Спільні ігри та заняття ґрунтуються на використанні сильних сторін кожного на користь усієї групи. Групові заняття заохочують розвиток виразного мовлення. Вони дають змогу забезпечити соціальний, академічний і фізичний розвиток дітей, а також створюють для них можливість вчитися на помилках, виявляти наполегливість у сприятливому середовищі.

Щоденні новини – завершальний елемент ранкової зустрічі. Це оголошення організаційної інформації, яка щодня вивішується на відповідному стенді чи дошці. Письмове чи кероване

Фото фрагментів проведення ранкових зустрічей у початковій школі

вчителем оголошення налаштовує на тему, що має вивчатися цього дня, а також дає можливість обміркувати події та навчання попередніх днів. Щоденні новини допомагають дітям відпрацювати навчальні навички, які сприяють розвитку математичних та мовленнєвих здібностей. Новини мають передбачати різноманітні завдання (заповнення календаря, перегляд розкладу, виконання робіт, створення графіка погоди), що активізують початок індивідуальної роботи або діяльність у центрах активності (Стребна та Соценко, 2018: 6).

Такі заняття дають змогу дітям опанувати різноманітні соціальні та навчальні навички, об'єднуючи соціальне, емоційне та інтелектуальне навчання кожного члена групи. Повторення позитивного досвіду сприяє розвитку, емпатії та відчуття приналежності. Повторення таких демократичних взаємодій і звичних занять дає надзвичайні результати як у класній спільноті, так і поза її межами. За проведення ранкової зустрічі та моделювання демократичної поведінки у класі відповідають учителі.

Під час ранкової зустрічі в учнів створюється позитивний настрій. Повсякденні вправи,

що практикують під час проведення ранкової зустрічі, допомагають учням зблизитися зі своїми однокласниками, навчитися співпрацювати, утримуватися від критики інших, поважати інших. Таким чином школяр може оволодіти навичками загальнокультурної компетентності.

Позитивний настрій у класі створюється завдяки атмосфері довіри; відчуттю приналежності до спільноти; участі в ухваленні рішень; доброти та заохоченню з боку однолітків; вільному від критики ставленню вчителя; очікуванню конкретних результатів; справедливості та неупередженості.

Висновки. Отже, ранкові зустрічі налаштовують учнів на доброзичливу атмосферу і заряджають дітей на весь день позитивними емоціями, формується товариське ставлення до всіх оточуючих. Таким чином особистість легко знаходить комфортні шляхи реалізації в соціумі. Такі зустрічі допомагають учневі розвинути низку ключових компетентностей, зокрема: загальнокультурну, інформаційну, комунікативну та соціально-трудову. Діти вчаться розуміти, що вони є частиною більшої спільноти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богуш А. Методика навчання української мови в дошкільних закладах : навчальний посібник. Київ : Вища школа, 1993. 327 с.
2. Висянович Г. Психологія і педагогіка. Сучасні інноваційні педагогічні технології. Вибрані праці: в 5 т. Т. 4. Львів, 2010. Т. 4. С. 392–396.
3. Водозька Т. В. Вчителі як творці освітнього середовища Нової української школи. *Управління школою*. 2019. № 1–3. С. 73–74.

4. Крок за кроком до успіху. Ранкові зустрічі у 1–2 класах / упорядник О. В. Стребна, Г. О. Соценко. Харків : Вид. група «Основа», 2018. 77 (3) с. Б-ка журн. «Початкове навчання та виховання», вип. 3 (171).
5. Марченко І. Г, Шевченко І. М. Створення спільноти класу через застосування ігор під час організації та проведення ранкових зустрічей. *Початкове навчання та виховання*. 2019. № 16–18. С. 3–7.
6. Нова українська школа. Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи. *Початкове навчання та виховання*. 2017. № 28–29. С. 12–25.
7. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczya.pdf>.
8. Нова українська школа. Ранкова зустріч: що це і навіщо? *Початкове навчання та виховання*. 2017. № 28–29. С. 6–11.
9. Сидяка Н. М. Діалогічне мовлення як складник комунікативної компетентності молодшого школяра. *Рідна школа*. 2012. № 3. С. 56–63.
10. Смалюх М. На допомогу вчителю Нової української школи. *Початкова освіта*. 2018. № 17(833). С. 7–21.
11. Скиба М. Краще разом. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ. *Початкова освіта*. 2019. № 2. С. 20–23.
12. Шкільний ранок. Що таке ранкова зустріч? *Рідна школа*. 2012. № 3. С. 66–67.

REFERENCES

1. Bogush A. *Metodyka navchannya ukrayins'koyi movy v doskil'nykh zakladakh* [Methods of teaching the Ukrainian language in preschool institutions: Navchal'nyj posi'bnyk]. Kyiv: High School, 1993. 327 p. [in Ukrainian].
2. Vasianovich G. *Psychology and pedagogy. Suchasni innovatsiyni pedahohichni tekhnolohiyi* [Modern innovative pedagogical technologies. [Pedahohika i psykholohiya]. Selected Works: In Volume 5. Volume 4. Lviv, 2010. Pp. 392–396 [in Ukrainian].
3. Vdolzaka T.V. *Vchyteli yak tvortsi osvityno seredovyscha Novoyi ukrayins'koyi shkoly* [Teachers as creators of the educational environment of the New Ukrainian School]. *Upravlinnya shkoloyu*. 2019. No. 1–3, pp. 73–74 [in Ukrainian].
4. Крок за кроком до успіху. Ранкові зустрічі у 1–2 класах [Step by step to success. Morning meetings in grades 1–2 by]. Uporyadnyk O. V. Strebna, G. O. Sotsenko. Kharkiv : View. Basics Group, 2018. 77 (3) p. In journal “Pochatkove navchannya ta vykhovannya”, vup. 3 (171) [in Ukrainian].
5. Marchenko I. G., Shevchenko I. M. *Stvorennya spil'noty klasu cherez zastosuvannya ihor pid chas orhanizatsiyi ta provedennya rankovykh zustrichey* [Creating a community of the classroom through the use of games when organizing and holding morning meetings]. *Pochatkove navchannya ta vykhovannya*. 2019. No. 16–18, pp. 3–7 [in Ukrainian].
6. New Ukrainian School. *Intehrovane navchannya: tematychnyy i diyal'nisnyy pidkhody* [Integrated learning: thematic and action based approaches]. *Pochatkove navchannya ta vykhovannya*. 2017. No. 28–29, pp. 12–25 [in Ukrainian].
7. New Ukrainian School. *Kontseptual'ni zasady reformuvannya seredn'oyi shkoly* [High School Reform Conceptual Concepts]. Retrieved from: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczya.pdf> [in Ukrainian].
8. New Ukrainian School. *Rankova zustrich: shcho tse i navishcho?* [Morning meeting: what is it and why?]. *Pochatkove navchannya ta vykhovannya*. 2017. No. 28–29, pp. 6–11 [in Ukrainian].
9. Sidyaka N. M. *Dialohichne movlennya yak skladova komunikatyvnoyi kompetentnosti molodshoho shkol'yara* [Dialogical speech as a component of the communicative competence of the younger student]. *Ridna shkola*. 2012. No. 3, pp. 56–63 [in Ukrainian].
10. Smalyukh M. *Na dopomohu vchytelyu Novoyi ukrayins'koyi shkoly* [To help the teacher of the New Ukrainian School]. *Pochatkova osvita*. 2018. No. 17(833), pp. 7–21 [in Ukrainian].
11. Skiba M. *Krashche razom. Shcho take pedahohika partnerstva i navishcho vona v NUSH?* [Better Together. What is partnership pedagogy and why is it at NUSH?]. *Pochatkova osvita*. 2019. No 2, pp. 20–23 [in Ukrainian].
12. *School morning. Shcho take rankova zustrich?* [What is a morning meeting?]. *Ridna shkola*. 2012. No. 3, pp. 66–67 [in Ukrainian].